

PREDGOVOR ŠESTOM IZDANJU

Ako smo razdoblje između četvrtog i petog izdanja ove knjige obeležili slabljenjem pozicije dolara u međunarodnoj trgovini i zaoštavanjem međunarodne monetarne krize, te povećanjem stope inflacije i nezaposlenosti u razvijenim zemljama Zapada, za razdoblje između petog i šestog izdanja (1979—1984) moramo reći da je proteklo u znaku porasta vrednosti dolara i učvršćivanju njegovog položaja u sistemu međunarodnih plaćanja. Ovako obrtanje trenda u relativno kratkom vremenskom razdoblju usledilo je kao rezultat antiinflacione politike i politike visokih kamatnih stopa u praksi vlade predsednika Regana u SAD. Posledice ove politike na odgovarajući način odrazile su se i na međusobno tržište kapitala, a posebno na ekonomski položaj zemalja u razvoju, čiji se spoljni dug naglo povećavao, a uslovi otplate toga duga postajali sve teži. Međunarodna ekonomska kriza, u tim se uslovima još više produbila, a zabeleženo je i opadanje stope rasta međunarodne trgovine.

Takva kretanja u međunarodnoj privredi teško su pogodila i privredu Jugoslavije. Obim zaduživanja u inostranstvu, u vreme obilne ponude kapitala na međunarodnim finansijskim tržištima, prerastao je realnu procenu mogućnosti otplate duga u predviđenim rokovima. To je nametnulo potrebu reprogramiranja otplatnih rokova i prvobitnih uslova, što je u velikoj meri teret duga prema inostranstvu učinilo još težim. Privreda se našla pred teškim zadatkom, da povećanom proizvodnjom i racionalnijom potrošnjom ostvari visoku stopu rasta izvoza, a da istovremeno veliki deo uvoza reprodukcionog materijala i sirovina, naročito energetske, nadoknadi iz domaćih izvora. Sve to trebalo bi da doprinese osetnom poboljšanju platno-bilansne i devizno-bilansne pozicije Jugoslavije i da postepeno normalizuje uslove kako za otplatu spoljnog duga, tako i za ceo kompleks ekonomskih odnosa s inostranstvom.

Opisana zbivanja u svetu i u domaćoj privredi, zahtevala su odgovarajuće intervencije u tekstu šestog izdanja ove knjige. Pored unošenja najnovijih raspoloživih podataka o razvoju i strukturi međunarodne trgovine, te o tendencijama u međunarodnoj trgovinskoj politici, aktuelizirani su i podaci o robnoj i regionalnoj strukturi jugoslovenskog izvoza i uvoza. Posebna pažnja je posvećena izmenama i dopunama zakonodavne regulative za područje ekonomskih odnosa s inostranstvom.

Autori